

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๖/๒๕๔๘

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายสุชาติ พันธุ์เพ็ง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยายื่นคำร้องของผู้ร้อง (นายสุชาติ พันธุ์เพ็ง) จำเลยในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๑๔๕๘/๒๕๔๔ หมายเลขแดงที่ ๒๕๕๔/๒๕๔๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ กรณีผู้ร้องโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการประจำศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ฟ้องนายสุชาติ พันธุ์เพ็ง (ผู้ร้อง) เป็นจำเลยฐานความผิด ทำสุราแช่โดยไม่ได้รับใบอนุญาตและมีไว้ในครอบครองซึ่งสุราแช่ที่รู้ว่าทำขึ้นโดยฝ่าฝืนกฎหมายขายหรือนำออกแสดงเพื่อขายซึ่งสุราแช่โดยผิดกฎหมาย ขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๑๗ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๔๕ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔

ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยความในมาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ เพราะเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของเกษตรกรในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากความในมาตรา ๑๗ ไม่อนุญาตให้เกษตรกรสามารถขายสุราหรือนำออกมาแสดงเพื่อขายได้ อันเป็นกรณีไม่ต้องด้วยความในมาตรา ๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพราะการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะต้องอนุญาตให้

มีการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วย การที่ไม่อนุญาตให้ขายสุราหรือนำออกแสดงเพื่อขายนั้น จึงเป็นการจำกัดสิทธิของเกษตรกร ถึงแม้ว่าความในมาตรา ๑๗ จะมีข้อยกเว้นให้ขายสุราหรือนำออกแสดงเพื่อขายได้ แต่จะต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต โดยมีการวางระเบียบและกฎเกณฑ์ไว้ ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้เกษตรกรที่ประสงค์จะขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขายกระทำได้ตามข้อยกเว้นดังกล่าว ดังนั้น มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๖ นอกจากนี้มาตรา ๑๗ ยังเป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลที่มีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เนื่องจากความตามมาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิส่วนบุคคลที่มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพขายสุราที่ผลิตจากการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการแข่งขันทางการค้ากับกลุ่มธุรกิจที่เคยได้รับสัมปทานการผลิตสุราจากองค์การสุรา (รัฐวิสาหกิจ) ซึ่งอยู่ในกำกับของกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง เมื่อสัญญาสัมปทานสิ้นสุด ผู้ประกอบกิจการเดิมที่เคยได้รับสัมปทานจากรัฐก็มาประกอบกิจการผลิตสุราและจำหน่ายสุรารายได้ในนโยบายเสรีของรัฐ แต่เนื่องจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในการอนุญาตให้จำหน่ายสุราเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจเดิมที่เคยได้รับสัมปทานจากรัฐ จึงทำให้เกษตรกรเสียเปรียบในการประกอบอาชีพและในการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๔ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของเกษตรกร การผลิตสุราที่บ้านเป็นการผลิตสุราจากผลผลิตการเกษตรจำพวกข้าว ผลไม้ สมุนไพร ฯลฯ บทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๗ ได้จำกัดสิทธิในการทำสุราที่บ้าน จึงไม่เป็นการรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งไม่ส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๗ ที่รัฐจะต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภคและป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม แต่บทบัญญัติมาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของเกษตรกรที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจขายสุราที่บ้านเพื่อแข่งขันทางการค้ากับกลุ่มธุรกิจเดิมที่เคยได้รับสัมปทานจากรัฐ ในการทำสุรา แต่หลักเกณฑ์และ

เงื่อนไขการอนุญาตให้จำหน่ายสุราไม่ได้เปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถประกอบธุรกิจขายสุราพื้นบ้าน เพื่อแข่งขันกับกลุ่มธุรกิจเดิมได้ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๘๗

ขอให้ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๐ มาตรา ๗๕ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยาเห็นว่า ตามคำร้องของจำเลยที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมี คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๘ และ มาตรา ๘๔ และจำเลยแถลงว่าการพิจารณาของศาลในนัดหน้า หากจำเลยหรือทนายจำเลยไม่มาศาล ถือว่าจำเลยและทนายจำเลยไม่ตั้งใจที่จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ อีกต่อไป แต่ยังคงประสงค์ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ต่อไป ปรากฏว่า จำเลยและทนายจำเลยไม่มาศาลในวันนัด

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลแขวงพระนครศรีอยุธยา จะใช้ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ บังคับแก่คดี ซึ่งผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ และ มาตรา ๘๗ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องดังกล่าวแล้วเห็นว่า ผู้ร้องไม่ได้กล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๑ อย่างไร หรือเพราะเหตุใดและไม่ได้บรรยายหรือระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิพร้อมทั้งข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง และระบุความประสงค์จะให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดยชัดแจ้ง ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๖ (๓) และ (๔) คดีจึงไม่มีปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจำต้องวินิจฉัยในส่วนที่ผู้ร้องมิได้โต้แย้งไว้

คงปรากฏตามคำแถลงของผู้ร้องว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ เท่านั้น ดังนั้น ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๔๖ “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๕๐ “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาด หรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

มาตรา ๘๔ “รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรวมทั้งเกษตรกรอย่างทั่วถึงและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร”

มาตรา ๘๕ “รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ค้ำครองผู้บริโภคและป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภค”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๑๗ “ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต”

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มีเจตนารมณ์ให้บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนเอง การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนให้ได้ประโยชน์ร่วมกันสำหรับจารีตประเพณี ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของชุมชนก็ให้อนุรักษ์ไว้ แต่สิทธิตามที่กล่าว จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติด้วย ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมาย เรื่องสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมบัญญัติไว้ สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต การกำหนดให้บุคคลต้องได้รับอนุญาตก่อนนำสุราออกจำหน่าย หรือนำออกแสดงเพื่อจำหน่าย ก็เพื่อการควบคุมตรวจสอบให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ ที่ประชาชนจะบริโภคได้โดยไม่มีอันตรายต่อสุขภาพอนามัย เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลต้องปฏิบัติตาม มิใช่กฎหมายบัญญัติคุ้มครองให้บุคคลทำได้โดยอิสระที่ผู้ร้องอ้างสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ ข้อเท็จจริงก็ไม่ปรากฏว่าผู้ร้อง

ได้รวมตัวกันเป็นผู้แทนชุมชนหรือเป็นผู้แทนชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมหรือกระทำในนามชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม แต่ประการใด ดังนั้น จึงไม่อาจนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ มาใช้กับกรณีของผู้ร้องได้

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลโดยบุคคลมีเสรีภาพที่จะประกอบกิจการหรืออาชีพใดก็ได้ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวข้างต้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขโลก การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือประโยชน์สาธารณะอื่น กรณีตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติที่ห้ามผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต ที่กฎหมายกำหนดเป็นข้อห้ามก็เพื่อการควบคุมตรวจสอบให้สุราที่นำออกจำหน่ายมีคุณภาพอยู่ในมาตรฐานที่สามารถบริโภคได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย การกำหนดข้อห้ามจึงเป็นการคุ้มครองบุคคลทั่วไปจนผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขโลก ซึ่งเป็นข้อยกเว้นที่ให้รัฐสามารถจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง ดังนั้น พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๑๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๕ ว่าด้วยแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่บัญญัติเรื่องการที่รัฐต้องจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม จัดหาแหล่งน้ำเพื่อเกษตรกรรมให้เกษตรกรอย่างทั่วถึงและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้ได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมตัวของเกษตรกรเพื่อวางแผนการเกษตรและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๘๔ และการที่รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาด กำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คุ้มครองผู้บริโภคและป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมหรือการจัดให้มีการสาธารณูปโภคตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บทบัญญัติในหมวดนี้ มีไว้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการตรากฎหมายและการกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๑ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน ต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการใดเพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินการรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง” รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ เป็นบทบัญญัติที่มีไว้เป็นแนวทางในการตรากฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล อยู่ในความควบคุมตรวจสอบของรัฐสภา ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงไม่อาจอ้างบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าวเพื่อบังคับรัฐให้ปฏิบัติตามได้ กล่าวคือ ไม่อาจยกบทบัญญัติทั้งสองมาตราขึ้นฟ้องรัฐว่ามีการกระทำไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติทั้งสองมาตราได้ ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงไม่รับวินิจฉัยให้

ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ และศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๑ คน ได้แก่

๑. นายกระมล ทองธรรมชาติ	๒. นายจิระ บุญพจนสุนทร
๓. นายนพดล เสงเจริญ	๔. นายผัน จันทรปาน
๕. นายมงคล สระฐาน	๖. นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
๗. พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวโช	๘. นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
๙. นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์	๑๐. นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ
๑๑. นายอุระ หวังอ้อมกลาง	

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๑๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๗ ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๒ คน ได้แก่

LIRT

๑. นายปรีชา เถลิมวณิชย์
ไม่รับวินิจฉัยในประเด็นนี้
จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

๒. นายมานิต วิทยาเต็ม

นายปรีชา เถลิมวณิชย์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ